

MANIFEST DIGITÁLNEHO SEKTORA PRE BUDÚCU VLÁDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

(MAREC 2020)

Digitalizácia otvára nové možnosti na zlepšenie života občanov v rôznych oblastiach. Od automatizácie výroby a procesov, najmä v automobilovom priemysle, cez rozsiahlejšiu dostupnosť digitálnych produktov a služieb, až po elektronické poskytovanie verejných služieb. Digitalizácia môže vydláždíť cestu pre nový hospodársky a sociálny pokrok.

Aby sa však využil tento potenciál, je nevyhnutné, aby verejný a súkromný sektor úzko spolupracovali pri zabezpečovaní hladkej implementácie a bezproblémového fungovania. Slovenská aliancia pre inovatívnu ekonomiku (SAPIE) je pripravená aktívne sa podieľať na tomto procese. Sme presvedčení, že to vyžaduje komplexný a koordinovaný prístup na rôznych úrovniach verejného sektora. Iba to môže podporiť implementáciu najlepších postupov zo zahraničia, ako aj definovať nové oblasti, v ktorých môže Slovensko ponúknuť pridanú hodnotu a zistiť, aké postavenie by malo Slovensko zaujať v európskej a globálnej digitálnej ekonomike. Z tohto dôvodu uvádzame nižšie 11 oblastí, ktoré budú kľúčové v úsilí o maximalizáciu potenciálu digitalizácie pre budúci rast Slovenska:

1. Reforma vzdelávania

Existuje zásadná potreba rozsiahlej reformy vzdelávacieho systému. Pritom je potrebné náležite zohľadniť zmeny v najdôležitejších odvetviach slovenského priemyslu. **Je nevyhnutné prizvať nielen zamestnávateľov, ale aj odborníkov v oblasti informačných technológií a trhu práce, aby sa určili hlavné oblasti digitálnych zručností, ktoré sú potrebné pre najväčšie odvetvia na Slovensku, a aby sa pre nich vypracovali príslušné vzdelávacie a školiace programy.** V súlade s týmto cieľom je potrebné úspešne integrovať do vzdelávacieho systému využívanie digitálnych technológií a dostupných platforiem na základe úspešných príkladov zo zahraničia. Tie by pomohli zvýšiť priame skúsenosti študentov s novými technológiami ešte počas výučby. **Podobne by vláda a podnikateľský sektor mali spolupracovať na integrácii rozvoja kritického myslenia a podnikateľských zručností do školských osnov,** ako aj na príležitostiach na celoživotné vzdelávanie. To by podporilo rast začínajúcich malých a stredných podnikov a inovatívneho podnikania celkovo. Je potrebné zmeniť procesy a ciele vzdelávania tak, aby pružne reagovali na súčasné a potenciálne budúce potreby ekonomiky.

2. Podpora startupového ekosystému

Zdravý a rastúci startupový ekosystém môže zohrať dôležitú úlohu pri tom, ako úspešne sa Slovensko adaptuje na nové príležitosti vyplývajúce z digitalizácie. Hoci startupy majú vysoký inovačný potenciál, v súčasnosti Slovensko zaostáva za priemerom krajín strednej a východnej Európy ([The rise of Digital Challengers, McKinsey, 2019](#)) v počte startupov na obyvateľa ako aj z hľadiska podielu investícií do rizikového kapitálu. Na naplnenie tohto potenciálu **by sa mala nová vláda zamerať na zjednodušenie rastu tohto sektora cez podporu podnikateľských zručností vo formálnom vzdelávaní a v spolupráci so súkromným sektorom prostredníctvom príležitostí na celoživotné vzdelávanie a odbornú prípravu/rekvalifikáciu.** Vláda by tiež mala aktívne podporovať a **spolupracovať s existujúcimi startupmi alebo iniciatívami na ich podporu**, pretože ony majú priamu skúsenosť s hlavnými príležitosťami ako aj výzvami, ktorým čelia, a môžu tak zákonodarcom poskytnúť vstupy, ako na ne reagovať. Slovenský startupový ekosystém by tiež profitoval z **lepšieho prístupu k financiám v počiatočnej fáze (early-stage funding).** Vláda by preto mala spolupracovať s miestnymi záujmovými skupinami s cieľom zabezpečiť, aby regulačný rámec umožňoval a stimuloval investície do startupového systému zo strany anjelských investorov, fondov rizikového kapitálu a väčších spoločností. V neposlednom rade by slovenská vláda nemala zabúdať na to, že pre **dosiahnutie konkurencieschopnosti na európskom trhu je nevyhnutné vytvoriť dostatočnú škálu na miestnej úrovni.** Pre dosiahnutie tohto cieľa treba zväziť **vytvorenie regionálnej startupovej a inovačnej spolupráce v trojuholníku Viedeň-Budapešť-Praha/Brno (tzv. koncept Danube Valley), ktorá by ideálne mala formu vládami podporovaného PPP projektu**, čo by bezpochyby pomohlo exponenciálnemu rastu slovenských inovačných firiem.

3. Dátová politika

Digitalizácia priniesla novú informačnú éru, v ktorej obrovské množstvo dát generovaných každý deň otvára nové možnosti rozvoja. **Tvorcovia politik by sa mali snažiť využívať dostupné údaje na vypracovanie lepších politik. Pri dodržiavaní príslušných noriem ochrany súkromia by mali tiež aktívne podporovať ich zdieľanie**, aby sprístupnili čo najviac dát na využívanie pri tvorbe verejných politik, ako aj pri inováciách a podpore rastu v súkromnom sektore. Slovenská vláda sa tiež musí zamerať na kontrolu uplatňovania noriem GDPR a presadzovania ich dodržiavania, aby existoval funkčný celoeurópsky štandard ochrany dát, ktorý vytvára rovnaké podmienky naprieč kontinentom a uľahčuje podnikanie medzinárodným spoločnostiam na Slovensku.

4. Digitálne procesy a služby verejnej správy pre občanov

V minulosti digitalizácia verejnej správy viedla často k vytváraniu nových bremien pre občanov bez toho, aby sa skutočne zbavili nepotrebných byrokratických procesov. **Verejná**

správa by sa mala podrobiť dôkladnému internému auditu s cieľom identifikovať príležitosti a spôsoby, ako zefektívniť poskytovanie digitálnych služieb občanom.

Reforma procesov verejnej správy a príslušných verejných služieb by sa mala zamerať predovšetkým na podnikateľské prostredie, vzdelávanie (vrátane vedy a výskumu) a zdravotníctvo (spolu so sociálnymi službami). Dôležitosť týchto troch oblastí sa v budúcnosti v dôsledku demografických zmien výrazne zvýši.

5. Podpora výskumu, vývoja a uplatnenia technológií umelej inteligencie

Podpora výskumu, vývoja a zavádzania umelej inteligencie by mala byť kľúčovou súčasťou vládnej stratégie s cieľom maximalizovať príležitosti, ktoré prináša digitalizácia vo verejnom aj súkromnom sektore. Pri formovaní vlastného prístupu k tejto technológii by vláda mala pamätať na inovačný potenciál krajiny, vyhnúť sa rigidnému rámcu a zaujať pragmatický pohľad na súvisiace riziká a prínosy týchto zmien. Súčasťou zvyšovania tohto potenciálu je aj **vytváranie efektívnych väzieb medzi vzdelávacími inštitúciami a priemyslom na zjednodušenie transferu technológií.** **Vláda by mala mapovať a vyzdvihovať príležitosti na spoluprácu a zadefinovať stabilné kanály na komunikáciu medzi priemyslom, inovačnými centrami a vzdelávacími inštitúciami a akreditačnými komisiami.** Nová vláda by mala tiež úzko spolupracovať s miestnym ekosystémom umelej inteligencie, ako aj s rovnako zmýšľajúcimi členskými krajinami v regióne. Týmto spôsobom by sa mohli aktívne zúčastňovať na prebiehajúcich diskusiách na úrovni EÚ, ktoré určia, ako sa táto technológia bude využívať z dlhodobého hľadiska.

6. Digitálne hospodárstvo

Digitálna revolúcia napreduje neuveriteľne rýchlym tempom. Nové podnikateľské modely a inovatívne výrobky a služby často zaskočia regulačné orgány nepripravené. S ohľadom na nedávne príklady s nejasnými a / alebo oneskorenými prijatými pravidlami pre platformy na zdieľanú jazdu alebo platformy na zdieľanie bytov, to môže občas viesť k čoraz fragmentovanejšiemu prostrediu v rámci Európy. Maximálne výhody digitalizácie je možné priniesť vo veľkom rozsahu. S cieľom naplniť potenciál jednotného digitálneho trhu by sa nová vláda mala snažiť zabezpečiť, aby podniky, ktoré sa snažia využiť možnosti digitálneho hospodárstva, **čelili jasným a predvídateľným podmienkam,** ktoré by mali byť podporené aktívnym prístupom verejného sektora. **V tejto súvislosti by sa malo Slovensko v ranom štádiu aktívne zúčastňovať na diskusiách o pripravovanom zákone o digitálnych službách na európskej úrovni a podporovať čo najpružnejší prístup, ktorý zabezpečí, aby verejný aj súkromný sektor mohol naplno využívať výhody digitalizácie.**

7. Komplexná digitálna infraštruktúra na ulahčenie zavádzania internetu vecí (IoT)

Slovensko musí urobiť významné investície do rozvoja digitálnej infraštruktúry, pričom musí zohľadniť výhody a využitie vysokorýchlostného pripojenia v oblasti dopravy, výroby, verejných služieb alebo verejnej (fyzickej) infraštruktúry. Dobre navrhnutá dátová politika spojená s vysokokvalitným a bezpečným internetovým pripojením umožní vytvoriť spoluprácu naprieč regiónmi, ktorá rozvíja konkurencieschopnosť a využívanie internetu vecí v rôznych odvetviach a službách. Týmto spôsobom sa Slovensko výrazne posunie vpred smerom k vyššej efektívnosti využívania zdrojov a menšiemu plytvaniu zdrojmi a energiou.

8. Legislatívny audit na urýchlenie digitalizácie

Jedným z dlhodobých problémov Slovenska, s ktorým bojuje už viac ako desať rokov, je neustály pokles konkurencieschopnosti. V poslednom ročníku [rebríčka svetovej digitálnej konkurencieschopnosti 2019](#) Slovensko zaostáva nielen za susednou Českou republikou, Poľskom, ale aj za ostatnými členskými štátmi v regióne vrátane pobaltských krajín, Bulharska a Rumunska. Preto je nevyhnutné, aby **nová vláda preskúmala regulačné zaťaženie podnikov a odstránila zastaralé regulácie, ktoré bránia rozvoju digitálnej ekonomiky. Rovnako by vláda mala zabezpečiť, aby bol legislatívny rámec, verejná správa a obyvateľstvo dobre pripravené a vybavené na prijímanie nových technológií, ich využívanie v praxi a pružný a pozitívny prístup k meniacemu sa digitálnemu prostrediu.**

9. Vytvorenie poradenskej platformy na hodnotenie vplyvu nových technológií na existujúce podnikateľské prostredie

Jedným zo spôsobov, ako v dlhodobom horizonte podporiť prístup neustálej revízie právnych predpisov, je **vytvorením platformy, ktorá by umožnila rôznym zúčastneným stranám v oblasti digitálnej transformácie** (veľké firmy, podnikateľské inkubátory, vzdelávacie inštitúcie, zástupcovia mimovládnych organizácií pôsobiacich v oblasti digitálnej bezpečnosti a digitálnej ekonomiky) **aktívne formovať pozície Slovenska k legislatíve EÚ pre digitálny sektor, ako aj akékoľvek iniciatívy národnej vlády**. To by sa mohlo dosiahnuť napríklad preskúmaním činností alebo **prepracovaním poslania Rady vlády SR pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh**, ktorá sa zameriava predovšetkým na otázky elektronickej verejnej správy a menej na digitálnu ekonomiku ako celok. Zároveň by táto platforma mala posilniť svoju viditeľnosť a prostredníctvom svojich aktivít vo väčšej miere formovať verejnú diskusiu o súčasných a budúcich trendoch digitálnej transformácie, na ktoré sa musí Slovensko pripraviť.

10. Riešenia kybernetickej bezpečnosti

Posledným bodom, ktorý musí ísť ruka v ruku s predchádzajúcim úsilím, je **účinný boj proti kybernetickej trestnej činnosti**, ktorá sa pri zvyšujúcom využívaní údajov vo verejnom

priestore vyskytuje častejšie. Na tento účel je nevyhnutné **zabezpečiť uplatňovanie a presadzovanie existujúcich bezpečnostných noriem, ako aj zvýšiť počítačové a kybernetickú gramotnosť obyvateľstva**. To by malo začať už včasným vzdelávaním detí, ktoré sú najnáchyľnejšie stať sa obeťami kybernetickej kriminality.

11. Podpora európskej konkurencieschopnosti

Slovensko by malo aktívne podporovať rozvoj miestneho a európskeho digitálneho hospodárstva s cieľom zvýšiť svoju konkurencieschopnosť celosvetovo, a to aj prostredníctvom strategickej a komplexnej podpory v oblastiach ako umelá inteligencia. Na základe globálnych a regionálnych spoločností prítomných na Slovensku a ich odbornosti **by nová slovenská vláda mala identifikovať kľúčové silné stránky krajiny v oblastiach s vysokým potenciálom** a pomôcť pripraviť bohatý základ lokálnych prístupov k digitálnej revolúcii. **Nová slovenská vláda by mala tiež podporiť posilnenie hlasu multilaterálnej spolupráce v diskusiách v Bruseli, aby sa zabezpečilo, že konkurencieschopnosť Európy v digitálnom sektore sa posilní prostredníctvom opatrení, ktoré vytvárajú podporné prostredie od vzdelávacieho systému až po legislatívny rámec.**

ČLENOVIA PREDSTAVENSTVA:

Rastislav Kulich, Google Slovensko

Michal Meško, Martinus

Zuzana Nehajová, EY

Lucia Šicková, Pixel Federation

Anton Zajac, ESET

VÝKONNÝ RIADITEĽ:

Martin Uhnak

Slovenská aliancia pre inovatívnu ekonomiku je najväčšou organizáciou združujúcou firmy a iné subjekty, ktoré tvoria ekosystém inovatívnej a digitálnej ekonomiky na Slovensku. Nezisková a nezávislá organizácia SAPIE vznikla v roku 2014 a združuje viac než 100 členov po celom Slovensku. SAPIE tvorí platformu, ktorá podporuje dialógy medzi jej členmi navzájom a otvára diskusie na aktuálne témy inovatívnej ekonomiky s verejnou správou.

www.sapie.sk